

Wat is een stroometiket?

Een stroometiket beschrijft de herkomst van de stroom die een energieleverancier levert. Het geeft inzicht in de manier waarop de stroom is opgewekt, welke energiebronnen zijn gebruikt en wat de milieueffecten van de stroomopwekking zijn. Het stelt afnemers in staat om een weloverwogen keuze te maken voor een energieleverancier die gebruikmaakt van duurzame energiebronnen. Elke energieleverancier moet dit stroometiket publiceren.

Om dit te doen worden Garantie Van Oorsprong (GvO) certificaten en Certificaten Van Oorsprong (CvO) gebruikt. De GvO is voor groene energie en de CvO voor grijze energie. Door de volledige hoeveelheid geleverde energie af te dekken met GvO's en CvO's is de herkomst van de geleverde energie van een energieleverancier inzichtelijk.

Ogenschijnlijk is dit een transparante manier om inzichtelijk te maken hoe duurzaam het stroom gebruik in Nederland is. Maar is dat wel zo? In dit stuk leggen we dit graag uit.

Wat is het verschil tussen GvO's en CvO's?

Aan de stroom die uit je stopcontact komt, kun je niet zien of deze groen of grijs is. Met andere woorden: of deze duurzaam is geproduceerd of met fossiele brandstoffen is opgewekt. Om hier toch zicht op te krijgen, zijn de Garanties van Oorsprong in het leven geroepen. Dit zijn digitale certificaten waarmee bewezen wordt dat de stroom duurzaam is opgewekt. Ze worden ook wel groencertificaten genoemd.

In Nederland geeft CertiQ deze certificaten uit. Eén Garantie van Oorsprong staat voor 1 MWh (1.000 kWh) aan groene stroom. Het GvO certificaat geeft informatie over waar, wanneer en uit welke bron de energie is opgewekt. Elk groencertificaat is geldig tot een jaar na de maand waarin de energie is opgewekt. Hierdoor wordt de stroom vaak pas afgeboekt lang nadat de opgewekt stroom is opgewekt. Het aantal uitgegeven groencertificaten kan op jaarbasis nooit hoger zijn dan de werkelijke hoeveelheid duurzaam geproduceerde energie in MWh.

In 2020 is Nederland bovendien nog een stap verder gegaan in het transparant maken van de energiemarkt. Sindsdien zijn energieleveranciers verplicht om de herkomst van alle geleverde elektriciteit te onderbouwen. Niet alleen groene, maar ook grijze stroom moet gecertificeerd zijn. Dit wordt ook wel full disclosure genoemd. Een herkomstbewijs van grijze stroom heet een Certificaat van Oorsprong (CvO). Naast de GvO's (voor groene stroom) geeft CertiQ ook deze CvO's (voor grijze stroom) uit.

Wat zegt een stroometiket met 100% groene stroom?

De stroometiketten van energieleveranciers geven mooie groene resultaten weer. Vele energieleveranciers lijken 100% groene stroom te leveren. (Zie voorbeelden [hier](#), [hier](#), [hier](#) en [hier](#)). Stuk voor stuk geven zij aan uitsluitend groene stroom te hebben geleverd. En de uitstoot die deze leveranciers pretenderen te genereren staat op 0. Toch is er alleen groene stroom beschikbaar als het waait of als de zon schijnt. Waar komt groene stroom vandaan als het donker en windstil is? Dit is waar het misgaat.

Hoe groen is 100% groene stroom dan?

In theorie is transparantie over de herkomst van stroom een fantastische manier om de opwek van groene stroom te stimuleren. De vraag naar groene stroom is immers groot. Een energieleverancier kan iets alleen groene stroom noemen als daar een Garantie van Oorsprong voor afgeboekt wordt. Dus je zou denken dat er hard wordt gewerkt om meer groene stroom te produceren en zo aan de vraag van de markt te voldoen. Dat is marktwerking.

De praktische uitwerking is helaas anders. Dat komt doordat opgewekte energie en groencertificaten los van elkaar verkocht kunnen worden. GvO's zijn daarmee een termijnproduct op zichzelf geworden met een markt waar inmiddels miljarden in omgaan en daarmee ook een speelbal voor speculanten is geworden. Waardoor de relatie met de onderliggende opgewekte energie compleet vervaagd is.

Bovendien vindt GvO-handel plaats op Europees niveau. Daarmee is de link tussen de locatie van opwek en de verbruikslocatie ondoorzichtig en vaak niet traceerbaar. Omdat een GvO tot slot nog eens een jaar geldig is, kan het moment van opwek tot 12 maanden verschillen met het moment van gebruik.

In Nederland is de vraag naar groene stroom veel groter dan de opwek. Daarom zijn GvO's enorm in trek. Veel energiebedrijven kopen de groencertificaten bijvoorbeeld uit Noorwegen en IJsland. In die landen wordt al decennia nagenoeg vrijwel alle stroom duurzaam opgewekt. Ze zijn daar zo gewend aan groene stroom, dat niemand omkijkt naar die certificaten. Met de overgekochte GvO's uit het buitenland kunnen Nederlandse energiebedrijven vervolgens claimen dat hun geleverde energie groen is, ook al is die in werkelijkheid via gas of kolen opgewekt. Terwijl er dus geen daadwerkelijke CO2 reductie in Nederland is gerealiseerd. Laat staan dat ze in Finland en Noorwegen hun CO2 vrije opgewekte groene stroom ineens als grijs beschouwen, wat het volgens de Europese

Stroometiket 2023

GvO administratie wel zo zou moeten zijn. En zo wordt grijze stroom groen gemaakt en groene stroom eigenlijk niet grijs gemaakt. Een sterk staaltje van ondoorzichtigheid; dit noemen we “greenwashing”.

100% groene stroom is dus nagenoeg nooit correct. Als je groene stroom inkoopt, weet je alleen zeker dat die stroom ergens dit jaar en ergens in Europa duurzaam is opgewekt. Je draagt dan vooral bij aan de handel in GvO's, niet aan het stimuleren van extra duurzame opwek wanneer het nodig is! Terwijl we die gelijktijdige duurzame opwek zo ontzettend hard nodig hebben voor een succesvolle energietransitie.

Visie van Groendus op gebruik van GvO's

Bij Groendus geloven we in de kracht van duurzame energie en willen we onze klanten de mogelijkheid bieden om daadwerkelijk schone energie in te kopen. We spelen niet mee in het 'vergroeningsspel' met GvO's en bieden daarom met onze [Energemarktplaats](#) een oplossing waarmee onze klanten aantoonbaar schone energie kunnen inkopen. Transparantie is alles.

Hoe werkt de Groendus Energemarktplaats?

De Groendus Energemarktplaats is een volledig geautomatiseerd online handelsplatform waar vraag en aanbod van duurzame energie samenkomt. De energie die wordt aangeboden via het platform is lokaal duurzaam opgewekt. Het uitwisselen gebeurt op basis van gelijktijdigheid. Je neemt energie af op het moment dat het wordt geproduceerd. Zo weet je zeker dat de stroom echt duurzaam is.

Is er geen duurzame stroom van zon of wind beschikbaar? Dan levert onze energiemarkt automatisch grijze stroom van de dagmarkt. We maken voor de deelnemers precies inzichtelijk hoe groen en grijs het stroomverbruik is. Met dit inzicht kunnen onze deelnemers stappen zetten om zoveel mogelijk gebruik te maken van gelijktijdig groene stroom.

Met een batterij bijvoorbeeld. Door stroom tijdelijk op te slaan kun je via de Energemarktplaats wél groene stroom gelijktijdig laden en daarna ontladen, zo blijft het ook die stroom aantoonbaar groen!

Het stroometiket van de Groendus Energemarktplaats

Groendus is met de Energemarktplaats geen traditionele energieleverancier, maar we bieden een handelsplatform waarop opwekkers en afnemers onderling stroom kunnen

Stroometiket 2023

uitwisselen. Toch ziet ACM, de instantie die toeziet op de energiemarkt, ons handelsplatform als energieleverancier, en vereist dat ook wij de uitgewisselde energie met een stroometiket inzichtelijk maken.

Ons stroometiket maakt duidelijk dat wij ervoor kiezen om het vergroeningsspel niet mee te spelen. We zijn van mening dat het alleen het gebruik van GvO's niet het gewenste resultaat oplevert. Enerzijds omdat het niet volledig transparant is, en anderzijds omdat het leveranciers er niet toe aanzet om echt te investeren in schone energiebronnen wanneer die nodig zijn. Bovendien krijgen consumenten en organisaties een verkeerd beeld gepresenteerd van hun daadwerkelijke uitstoot.

Daarom hebben we voor stroom die we grijs hebben moeten inkopen voor onze klanten ook daadwerkelijk CvO's ingekocht, en geen GvO's. We hebben gekozen voor een mix van CvO's om onze grijze stroom af te dekken en hebben daarbij gekeken naar de kostprijs per CvO en de mate van vervuiling hiervan. Hieronder staat een overzicht van de verdeling van de door Groendus ingekochte CvO's:

CvO's	MWh
Nederlands Gas	9.219 MWh
Letlands Gas	30.000 MWh
Portugees Gas	36.141 MWh
Finse Kernenergie	4.987 MWh

Naast de grijze energie waar we de bovenstaande CvO's voor inkochten hebben we ook een aanzienlijk deel gelijktijdig weten te matchen. Dat wil zeggen dat deze energie is afgenomen op dezelfde momenten dat deze stroom ook daadwerkelijk werd opgewekt. Dit noemen we gelijktijdig groene energie. Alleen hiervan is zeker dat het lokaal, gelijktijdig en dus uitstootvrij is opgewekt. Bij deze gelijktijdige productie van groene stroom komen GvO's vrij, die wij alleen afboeken op het overlappende moment van opwek en afname, echt groen dus:

Gelijktijdig Groen (échte donkergroene GvO's)	MWh
Nederlandse windenergie	22.665 MWh
Nederlandse Zonne-energie	26.901 MWh

Stroometiket 2023

Omdat de Groendus Energiemarktplaats nog een jong platform is, zal het Gelijktijdig Groene aandeel snel groeien in de komende jaren, in 2023 was het 38%. Met een goede combinatie van zon en wind kunnen de participanten zeker 70% gaan behalen.

Eerlijk inzicht in groen en grijs

Het is tijd om de energiemarkt echt transparant te maken. We moeten open en eerlijk communiceren over hoe groen of grijs ons energieverbruik is. Zelfs als je zonnepanelen op je eigen dak hebt en dit aanvult met de windenergie van je buurman, is de kans groot dat je nog een deel van je stroomvoorziening op de groothandelsmarkt moet inkopen. En dat is in Nederland nu eenmaal vaak nog grijze stroom.

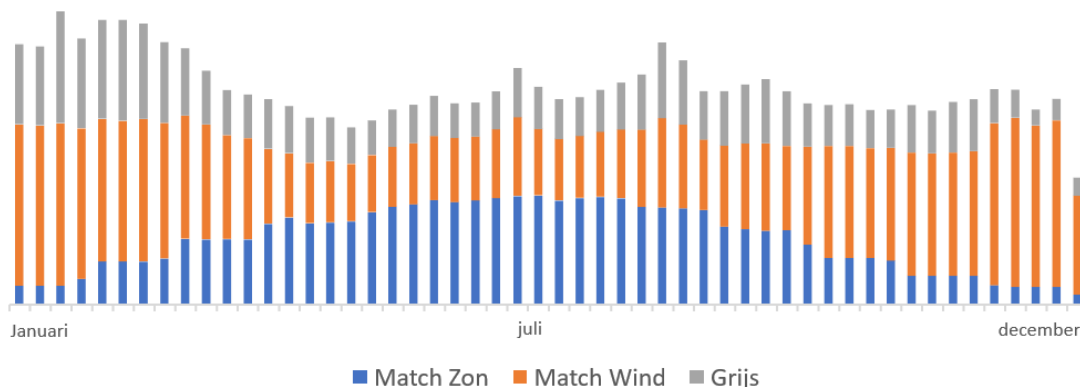
Alleen als je inzicht hebt in jouw groene én grijze energieconsumptie, weet je waar je nog kunt verduurzamen. En dan kun je de volgende stap zetten. Weg van de Europese groencertificaten die een jaar geldig zijn. Op naar lokaal opgewekte en gelijktijdig gebruikte groene stroom.

Verder verduurzamen op basis van eerlijk inzicht

Gelukkig zijn er meerdere manieren om er zeker van te zijn dat de stroom waar jouw bedrijfsprocessen op draaien écht groen is.

1. Stap 1: Gebruik de zon én de wind

In de zomer en overdag is er meer zon. In de winter en 's nachts is er meer wind. Deze twee duurzame bronnen zijn daarmee complementair aan elkaar. De onderstaande illustratie geeft dit weer:

Door te kiezen voor een combinatie van zonne- en windenergie heb je doorgaans al een veel evenwichtiger aanbod. Je ziet dit mooi weergegeven in onderstaand

energieprofiel van één van onze klanten die via onze Energiemarktplaats (zie kader onder dit artikel) zowel zonne- als windenergie afneemt. Naast zon en wind is er in dit voorbeeld nog een beetje grijze energie nodig. Dit aandeel kun je verkleinen door aan de slag te gaan met de tweede stap.

2. Stap 2: Verplaats je energieverbruik

Onderzoek hoe je jouw verbruik zoveel mogelijk kunt verplaatsen naar momenten met veel duurzame energie. Wat kun je in je productieproces veranderen zodat het moment van energieverbruik verplaatst? Door te weten waar je allemaal energie voor nodig hebt, weet je ook wat écht tijdsgebonden is en wat je juist kunt verschuiven naar andere momenten. Naar momenten met een overvloed aan duurzame energie.

Zo hebben we met een bekende zorginstelling samen de bedrijfsprocessen van al hun locaties onder de loep genomen. We stuiten op een ogenschijnlijk kleine aanpassing, met een grote impact. Zij wassen altijd 's nachts. Samen keken we: kunnen we die activiteit veel meer naar de dag halen? Zeker midden op de dag is dat aantrekkelijk. Je ziet dan dat er én meer duurzame opwek is én de stroom daardoor een -vaak zelfs fors- lagere prijs heeft. Daarmee creëer je een win-win situatie.

En er zijn tal van mogelijkheden; denk aan het laden van elektrische auto's of sturen met je warmte en koeling om te schuiven in de energievraag naar momenten waar meer aanbod is van duurzame energie.

3. Stap 3: Sla energie op

Tot slot zal er nog een klein deel in je energieverbruik zijn dat je niet perfect kunt afstemmen op het aanbod van dat moment. Daarvoor kun je kijken naar de mogelijkheden voor energieopslag. Sla duurzaam opgewekte energie die je niet direct kunt gebruiken op. Zo kun je deze op een later moment inzetten als er juist weinig of geen duurzame opwek is.

Batterijen vormen daarvoor momenteel de meest doorontwikkelde techniek. Maar er komen in de toekomst ook andere mogelijkheden voor, zoals waterstof voor de langere termijn opslag van duurzame energie. Uiteindelijk kun je energieopslag als flexibele duurzame energiebron zien.

